

Tiếng gào thét từ lòng đổ ky

Mai Loan

Có lẽ từ nay về sau, người ta sẽ không còn chê bai ông Obama là một người chỉ có nói phét, toàn những điều hứa hẹn mà không có gì để xác định cho những điều mình nói ra. Bởi vì trong dịp lễ Lao Động vừa rồi, trong một cuộc xuất hiện với đám đông tại một buổi mít tinh do các nghiệp đoàn lao động tổ chức nhằm kỷ niệm ngày lễ đặc biệt này, ông Obama đã khích động đám đông cần nên tích cực hơn nữa khi ông phát biểu: *“Điều đó nói rằng nhiều khi chỉ cần có một tiếng nói thôi cũng đủ làm thay đổi bầu không khí trong một căn phòng.”*

Chỉ 48 tiếng đồng hồ sau đó, những lời tiên đoán của ông đã thành hiện thực, nhưng không ai ngờ rằng người thực hành lời khuyên của ông lại là một chính khách thuộc phe đối lập, đó là dân biểu Joe Wilson đại diện cho một đơn vị tại tiểu bang South Carolina, và cũng không ai ngờ là căn phòng đó lại là diễn đàn khoáng đại của lưỡng viện Quốc Hội Hoa Kỳ, được trực tiếp thu hình để chiếu đến hàng chục triệu căn phòng khác khắp mọi nhà trên toàn quốc.

Ông Joe Wilson có thể được coi như là một nhân vật thuộc loại vô danh tiểu tốt trên chính trường quốc gia. Nhưng tại tiểu bang South Carolina, ông là một dân biểu đương nhiệm đã được tái đắc cử đến 4 lần tại một đơn vị có đa số cử tri theo khuynh hướng bảo thủ. Trước đó ông là một luật sư trong quân đội và đã phục vụ trong lực lượng Vệ Binh Quốc Gia trước khi giải ngũ với cấp bậc đại tá. Nhưng bên trong nghị trường, ông không phải là một người có tài hùng biện và thích đọc những bài diễn văn dài dòng. Phần lớn ông xuất hiện trên bục tại Hạ Viện vào những giờ được giành cho dân biểu có quyền tự do lên phát biểu về bất cứ đề tài gì, và phần lớn những bài nói chuyện của ông không bao giờ dài quá một phút.

Thế nhưng bài diễn văn ngắn gọn nhất trong đời của ông -- chỉ có độ hai chữ ngắn gọn *“You lie”* (Anh nói dối) -- có lẽ sẽ để lại nhiều ấn tượng nhất trong sự nghiệp chính trị của ông cũng như của nhiều người khác, trong đó có cả người mà ông muốn nhắm đến khi cáo buộc về tội nói dối: đó là Tổng thống Barack Obama.

Bài nói chuyện của Tổng thống Obama đọc trước lưỡng viện Quốc hội vào tối thứ Tư vừa qua, trong bối cảnh chia rẽ trầm trọng về ý thức hệ hiện nay giữa hai đảng chính trị tại Hoa Kỳ, có lẽ cũng không có gì khác lạ trong phản ứng của cử tọa như trong các lần xuất hiện của các vị tổng thống tiền nhiệm: những vị dân biểu và nghị sĩ cùng đảng với vị tổng thống rất sẵn sàng để vỗ tay vang dội trong khi các vị dân cử phe đối lập thì cố tình tránh né những hình thức hoan hô, hoặc nếu cần thì cũng chỉ miễn cưỡng và vỗ tay lấy lệ trong những phần đầu và phần cuối của bài diễn văn để tạo một hình ảnh lịch sự tối thiểu.

Nói chung, không khí sinh hoạt tại điện Capitol mỗi khi có phiên họp khoáng đại lưỡng viện để nghe tổng thống hoặc một vị quốc khách nào đến đọc diễn văn rất trang trọng và chỉ được giành cho những trường hợp rất đặc biệt chứ không phải lúc nào cũng dễ xảy ra. Do đó, không bao giờ có màn gấu ó hay huyết sáo chống báng nhau như tại quốc hội Anh hoặc xĩa xói, ấu đả bằng tay chân giữa các ông bà dân biểu tại các quốc hội Đài Loan hay Nam Hàn.

Trong bài diễn văn vừa qua, người ta đếm được những lần ông Obama được vỗ tay đến khoảng 40 lần, trong đó có 9 lần là nhận được những tiếng vỗ tay từ cả phía Dân Chủ lẫn Cộng Hoà, như khi ông kêu gọi việc cần phải có một chính sách bảo hiểm y tế với giá vừa phải cho mọi người. Còn những lần khác là do đa số các vị dân cử phe Dân Chủ thường tìm đủ cách để sẵn sàng vỗ tay nhất là sau những câu nói rất chí lý, đại loại như: *“Tôi sẽ không ngừng tranh đấu cho đến khi nào tất cả những người dân Mỹ muốn đi tìm công ăn việc làm đều được toại nguyện vì tìm được việc.”* Nhưng bù lại cũng có những lúc ông được phe Cộng Hoà tự động

vỗ tay hoan nghênh, chẳng hạn như khi ông đề nghị đến việc cứu xét việc cải tổ về luật thừa kiện trong việc hành nghề y khoa (*malpractice reform*), vốn là đề tài mà đảng Cộng Hoà luôn đòi hỏi.

Một số các vị dân cử, nhất là từ phe đối lập thuộc đảng Cộng Hoà, đã đến ngồi nghe với đầy đủ dụng cụ trang bị để ứng phó kịp thời. Chẳng hạn như khi ông Obama nói rằng ông sẽ lắng nghe tiếng nói từ phía đảng Cộng Hoà “*nếu như quý vị đến với tôi và mang theo tài liệu với những đề nghị nghiêm túc*” thì hàng chục các vị dân biểu đã nhao nhao giơ tay để chìa ra những đồng giấy tờ, có lẽ là những dự luật đang được đề nghị và bàn thảo. Có người còn lớn tiếng kêu lên “*Đây nè! Đây nè!*” Nhưng phần đông thì đều mang theo chiếc điện thoại di động loại Blackberry và lấy ra sử dụng để truyền tin cho nhau trong lúc ông Obama cứ tiếp tục nói, một hình thức phản đối lộ liễu như ngầm nói rằng “ông muốn nói gì thì cứ nói, chúng tớ chẳng thèm quan tâm gì lắm”.

Duy chỉ có câu nói bất ngờ của ông Joe Wilson vang lên vào khoảng giữa của bài diễn văn là tạo ra những phản ứng dữ dội nhất vào lúc đó cũng như sau khi bài diễn văn kết thúc. Đó là khi ông Obama đang nói về chính sách cải tổ bảo hiểm y tế mà ông đề ra không có nghĩa là sẽ dùng tiền thuế của dân để bao bọc cho những thành phần di dân lậu. Khi ông Obama nói rằng kế hoạch cải tổ của ông sẽ không giúp bảo hiểm cho những di dân lậu thì bỗng có tiếng nói “*You lie*” (Anh nói dối) vang lên từ hàng ghế các dân biểu phe Cộng Hoà. Ông Obama nói tiếp rằng ngân quỹ của nhà nước cũng sẽ không được dùng để tài trợ cho những vụ phá thai. Từ cùng một phía vừa mới lên tiếng chỉ trích trước đó lại phọt ra một lời chống đối khác “*Not true*” (Không có đúng).

Mọi người đều kinh ngạc, sửng sờ. Bà Nancy Pelosi, chủ tịch Hạ Viện rất giận dữ và ném cái nhìn nghiêm khắc về hướng kẻ vừa mới lộng ngôn vì đã vi phạm đến quy luật và truyền thống trang nghiêm đã có từ lâu đời tại Quốc Hội. Mọi người trong phòng họp cũng ồn ào trong chốc lát để biết xem ai là thủ phạm của những lời lẽ hỗn hào và bất lịch sự đến thế. Thế nhưng chỉ sau vài giây ngắn ngủi ông Obama đã phớt lờ và tiếp tục đọc phần còn lại của bài diễn văn. Hình ảnh chiếu lại sau đó cho thấy rõ ông Joe Wilson còn giơ ngón tay ra chìa về phía trước như để nhấn mạnh về tầm mức quan trọng của lời phản đối ông vừa mới thốt ra. Nhưng khi bài diễn văn vừa chấm dứt thì ông Joe Wilson đã nhanh chóng biến mất khỏi hội trường.

Dân biểu Joe Wilson đang chỉ tay lớn tiếng “You lie” trong bài diễn văn của TT Obama.

Phản ứng sau đó không đơn giản như ông nghĩ. Tất cả các vị dân cử thuộc cả hai đảng đều lên tiếng chê bai và lên án hành động thiếu ý thức và xem thường định chế và biểu tượng quyền lực của quốc gia từ một vị dân cử như ông Joe Wilson. Nghị sĩ John McCain, đối thủ chính trị của ông Obama trong cuộc bầu cử hồi năm ngoái, đã nhận định về hành động của ông Wilson: “*Thật là hoàn toàn thiếu lễ độ, đây không phải là nơi cho những hành động như vậy và ông ta phải xin lỗi ngay cho việc làm của mình.*” Nhà báo Ann Gerhart, trong một bài tường thuật đăng trên tờ Washington Post số đề ngày 10-9, nói rằng ông Rahm Emanuel, tổng trưởng phủ tổng thống, sau đó đã gọi cho hai vị dân biểu lãnh tụ phe Cộng Hoà là Roy Blunt và Paul Ryan để nói rằng “*chưa có một vị tổng thống Mỹ nào đã bị xảy ra trường hợp như vậy.*” Và ông Emanuel đã thúc hối hai vị này cần phải gọi cho ông Wilson để lên tiếng “*xin lỗi ngay lập tức*”.

Khoảng hơn một tiếng đồng hồ sau đó, ông Wilson đã có thái độ đổi khác khi lên tiếng xin lỗi: “*Hồi tối nay, tôi đã không ngăn được cảm xúc làm cho mình mất khôn. Mặc dù tôi có bất đồng với nhận định của tổng thống, lời nói của tôi hoàn toàn không thích hợp và đáng tiếc. Tôi ngỏ lời chân thành xin lỗi đến Tổng thống về sự thiếu tế nhị và lịch sự này.*”

Phản ứng của dư luận cũng dữ dội không kém. Trang mạng Website của ông Wilson đã bị tê liệt liền sau đó vì đã có quá nhiều người nhập vào cùng lúc. Trên trang Twitter nhấn tin trên máy điện thoại di động của ông cũng tràn ngập những lời phản đối về hành động của ông. Và đối thủ chính trị của ông trong cuộc bầu cử vào năm tới là ông Rob Miller thuộc đảng Dân Chủ bỗng được hưởng lộc từ trời rơi xuống vì đã có đến khoảng 5,000 người ghi danh vào trang mạng để ủng hộ thêm cho ông vài trăm ngàn Mỹ-kim chỉ trong vòng vài giờ đồng hồ. Trong cuộc bầu cử sau cùng vào năm 2008, ông Joe Wilson đã thắng ông Miller với tỉ lệ 54% trên 46%, được coi như là tỉ lệ khít khao nhất kể từ khi ông Wilson được đắc cử vào năm 2001 và sau đó thường được tái đắc cử dễ dàng với tỉ lệ từ 70 đến 80%.

Theo nhận định của nhà báo Glenn Thrush của diễn đàn *Politico.com*, cũng như của hai nhà báo George Stephanopoulos và Charles Gibson của đài truyền hình ABC thì có lẽ hai tiếng kêu la chống đối của ông Joe Wilson sẽ là liều thuốc hữu hiệu nhất để giúp cho ông Barack Obama có thể kêu gọi sự đoàn kết của các vị dân cử phe Dân Chủ hiện nay, vốn đang bị chia rẽ giữa nhiều khuynh hướng từ cực tả sang ôn hoà và có phần bảo thủ (trong nhóm Blue Dogs Democrats tại những đơn vị có đa số cử tri theo khuynh hướng bảo thủ).

Bởi có lẽ hơn bao giờ hết, lời nói của ông Joe Wilson đã giúp cho mọi người bắt đầu nhận ra chân tướng thực sự của những người thuộc phe đối lập bên đảng Cộng Hoà: đó là họ sẵn sàng khinh thường ông Obama ra mặt, và có phần ngạo nghễ khi đưa ra lời thách đố, từ những vụ ồn ào quấy phá tại các cuộc hội thảo công cộng trong tháng Tám vừa qua để gây hoang mang trong dư luận hầu có thể đánh chìm kế hoạch cải tổ dự luật bảo hiểm y tế, cho đến hành động ngang nhiên xem thường bài diễn văn của một vị tổng thống tại lưỡng viện Quốc Hội khi nhiều vị dân biểu Cộng Hoà đã giở máy Blueberry để đọc các tin nhắn gửi thay vì giữ phép lịch sự tối thiểu để lắng nghe tiếng nói của vị nguyên thủ quốc gia.

Có lẽ các vị dân cử phe Dân Chủ nhận thức rõ ràng rằng đối với phe Cộng Hoà, nhất là tại nhiều vùng đất bảo thủ thuộc các tiểu bang màu đỏ (*red states*) với thành tích và truyền thống cực hữu không khoan nhượng như tại South Carolina, việc chê bai hay chống đối một vị tổng thống da đen không còn là chuyện gì phải dấu diếm, nếu không muốn nói đó là điều hãnh diện ngầm, và cũng đúng với thoả mãn cá nhân của nhiều người muốn thấy kế hoạch của ông Obama bị thất bại (như lời nói thẳng thừng của tay bình luận truyền thanh cực hữu Rush Limbaugh) mà không cần biết đến hậu quả ra sao đối với đa số dân chúng tại Hoa Kỳ.

Trong cuộc tranh luận gay gắt hiện nay về đề tài cải tổ y tế, nhiều phần là phe Dân Chủ chỉ có khả năng thông qua đạo luật bằng chính sức mạnh chiếm đa số của mình nếu như họ biết đoàn kết, và không thể nào trông mong gì được vào những góp sức từ phía các vị dân cử phe đối lập, bởi vì mục đích của đảng Cộng Hoà đã lộ ra rõ nét là chỉ mong hạ gục được ông Obama (để được hưởng lợi chính trị) mà không cần đếm xỉa gì đến quyền lợi của đa số dân chúng và quốc gia.

Vì thế nếu như cuối cùng phe Dân Chủ tại Quốc Hội và chính quyền Obama thành công để thông qua dự luật cải tổ bảo hiểm y tế trước cuối năm nay, có lẽ lịch sử sẽ nhắc nhở rất nhiều đến lời nói chống đối bất hủ của ông Joe Wilson. Biết đâu chừng, điều đó lại là vận may cho ông Obama. Và cũng có thể là vận may cho đa số người dân tại Hoa Kỳ này.

Mai Loan

Mailoan74@yahoo.com

Houston, Texas 11-09-09